

“Intet menneske er en ø, en verden for sig; ethvert menneske er et stykke af fastlandet, en del af det hele”
John Donne, 1624.

Som mennesker er vi relationelle væsner. Det indledende citat indrammer vores basale behov for at indgå i samspil med andre. Vi kommer til verden som sociale væsner, der er klar til at indgå i samspil og kontakt med andre. Den udvikling, vi som mennesker gennemgår, kan vi dog ikke klare alene. Vi har brug for andre, vi har brug for at blive forstået og accepteret i vores følelser, brug for guidning, brug for at dele glæder og sorger med nogle som ser os, som den vi er. Når vi tænker på vores pædagogiske praksis, kan vi nok alle komme i tanke om, at børn møder verden forskelligt. Nogle børn er sikre på, at de er elskede, kompetente og har betydning for andre. De møder omverden med smil og åbne arme. Andre børn kan måske være i tvivl, om de er elsket, om de er gode nok, og om de har betydning for andre. De børn kan være mere usikre i deres måde at indgå i kontakten med andre. Måske de er udadreagerende, indadvendte, triste. Men når alt kommer til alt, så ønsker vi alle, ung som gammel, at blive set, mødt og oprigtigt forstået af nogle mennesker, som har betydning for os.

To norske professorer ved Oslo universitet, Karsten Hundeide og Henning Rye, havde en intention. En intention om at lave en systematiseret ramme, som havde fokus på kvaliteten i samspillet mellem børn og voksne. Et psykosocialt program som kunne vække empatien hos omsorgsgivere. Dette program hedder ICDP – International Child Development Program. I deres globale arbejde, oplevede Hundeide og Rye, at mange børn får utilstrækkelig omsorg. Formålet med ICDP blev således at formulere et program, som var enkelt og konkret i dets udformning, og således blev de 8 temaer for kvalitetsfyldt samspil etableret. Temaerne kan støtte omsorgsgivers opmærksomhed mod et samvær, som får omsorgsgiveren til at opleve barnet som en person, der har brug for omsorgsgiverens positive samvær. I arbejdet med ICDP, bliver man som omsorgsgiver bevidstgjort om egne relationskompetencer gennem en sensitiverende og ressourceorienteret tilgang. Det vil med andre ord sige, at man har fokus på sig selv som menneske og kobler hjerte med hjerne. Forandringer skabes ud fra de positive oplevelser. Selv i det samspil, som kan opleves meget vanskeligt, vil man tage afsæt i en positiv oplevelse og lade den sprede sig som ringe i vandet.

I 1994 valgte WHO (World Health Organization (WHO))¹ at anbefale ICDP som en tilgang til at fremme børns sundhed og trivsel. Der arbejdes med ICDP i mange forskellige lande og indenfor mange forskellige fagområder, hvor mennesker er i samspil med mennesker, og derfor er ICDP ikke kun for omsorgspersoner, der arbejder med børn.

Uanset hvilket land eller faggruppe der anvender ICDP², er formålet:

At støtte og hjælpe omsorgsgiver, så personen har/får en indlevende og empatisk opfattelse af barnet, den unge, borgeren.

At støtte og hjælpe omsorgsgiver, så personen fornemmer barnets/den unges/borgerens tilstand, og tilpasser sin omsorg efter barnets/den unges/ borgerens behov og initiativer.

At støtte og hjælpe omsorgsgiver, så personen får tillid til sig selv som en god omsorgsgiver.

1. K. Hundeide 2014 s.124

2. <http://www.icdp.no/icdp-programmets-m-l>

førslen af en aktivitet kan styrke og bekræfte personen i det, som personen oplever, at han/hun kan.

Det handler således ikke om at fornægte vanskeligheder, men om måden hvorpå man forstår dem og møde personen ud fra denne. Omsorgsgiver har derfor sin opmærksomhed på at bevæge personen ind i nærmeste udviklingszone ud fra opmærksomhed på personens ressourcer og potentialer.

Ressourcetænkningen er også kendetegnende for omsorgsgiverens blik på sig selv i forhold til arbejdet med personen, hvor det, som omsorgsgiveren allerede gør godt i samspillet med barnet, forstærkes og danner udgangspunkt for det videre relationsarbejde.

De 8 samspilstemaer, som er en central del af ICDP-programmet, og som kendetegner godt samspil er inddelt i tre dialoger, som overordnet indfanger essensen af samspilstemaerne.

- Den følelsesmæssige dialog danner base for barnets/den unges/borgerens udvikling af tryghed og selvværd.
- Den meningsskabende og udvidende dialog er afgørende for barnets/den unges/borgerens begrebsmæssige og kognitive udvikling
- Den guidende og vejledende dialog danner grundlag for barnets/den unges/borgerens udvikling af selvkontrol, som er en forudsætning for at kunne handle målrettet og udvikle de færdigheder, som kræves for at kunne begå sig socialt og fagligt.

Tema 1: Vis positive følelser – vis, at du er glad for barnet

Det er vigtigt, at omsorgsgiver signalerer (krop, mimik, stemme etc.) at hun er følelsesmæssig tilgængelig, og har positive forventninger til barnet og samværet med barnet, da følelsen af at

have betydning for sine omsorgsgivere er afgørende for barnets oplevelse af tryghed, tillid og tilknytning til omverdenen og sig selv.

Tema 2: Justér dig i forhold til barnet og følg dets udspil og initiativ

For at barnet udvikler selvværd og tro på egne evner, er det vigtigt, at omsorgsgiver justerer sig til barnet. Dette gøres ved at være nysgerrig og lydhør i forhold til, hvad barnet tænker og føler og til barnets initiativer. Samtidig må omsorgsgiver svare barnet på en måde, der er tilpasset den sammenhæng og følelsesmæssige tilstand, som barnet er i.

Tema 3: Tal med barnet om de ting, det er optaget af, og prøv at igangsætte en "følelsesmæssig samtale"

En samtale, hvor rytme og følelser er afstemte, hvor omsorgsgiver etablerer et fortroligt samvær med barnet, og hvor begge viser følelser og taler om personlige og følelsesmæssige emner. Derved understøttes barnets udvikling af empati, gensidighed og fællesskab. En "følelsesmæssig samtale" handler ikke kun om den verbale tale. Den retter sig mod al kommunikation, som kan medvirke til at vitalisere samspillet. Det kunne være at grine, at sætte lyd på, at nikke og at dramatisere.

Tema 4: Vis anerkendelse og giv ros for det, barnet kan

Når omsorgsgiver anerkender barnet, ved at vise positiv interesse, nysgerrighed og påskønnelse af barnets tanker, følelser og handlinger og giver positiv energi til barnets evner, præstationer og færdigheder gennem ros, understøttes barnets udvikling af selvværd og selvtilid. Den sociale bekræftelse styrker også barnets oplevelse af at have værdi i fællesskabet (inklusion).

Tema 5: Hjælp barnet med at fokusere dets opmærksomhed, således at I får en fælles oplevelse af ting i omgivelserne

For at understøtte udvikling af en viljestyret opmærksomhed, en oplevelse af fælles tilhørsforhold samt interesse for omverdenen skal omsorgsgiver inddrage barnet i en aktiv proces, hvor der skabes og fastholdes fælles opmærksomhed om samme ting/emne. Dette kan både ske ved at omsorgsgiver tilpasser sig det, som barnet er optaget af, eller at omsorgsgiver påkalder sig barnets opmærksomhed.

Tema 6: Giv mening til barnets oplevelser af omverdenen ved at beskrive jeres fælles oplevelser og ved at vise følelser og entusiasme

Det er afgørende for barnets sproglige udvikling, motivation og lyst til læring og udforskning af omverdenen, at omsorgsgiver viser positive følelser og entusiasme i forhold til det, som hun og barnet har fælles opmærksomhed på. Ved at omsorgsgiver benævner, demonstrerer og fremhæver egenskaber ved det, hun og barnet er optaget af, gøres det ukendte kendt.

Tema 7: Uddyb og giv forklaringer, når du oplever noget sammen med barnet

Der bygges yderligere bro mellem det kendte og ukendte igennem forklaringer, fortællinger, spørgsmål og hypoteser. Ved at udvide perspektivet inspireres barnet til at spørge og udforske muligheder og sammenhænge. Her kan omsorgsgiver både præsentere mere viden, og inspirere til kreativitet og opfindsomhed.

Tema 8: Hjælp barnet med at kontrollere sig selv ved at sætte grænser for det på en positiv måde – ved at vejlede det, vise positive alternativer og ved at planlægge sammen

Ved at omsorgsgiver guider og vejleder barnet, hjælpes barnet til at få overblik, udvikle handlestrategier og kontrollere sig selv. Omsorgsgiver afstemmer udfordringerne og støtten/hjælpen til barnets færdighedsniveau (nærmeste udviklingszone), så barnet oplever at kunne mestre og regulere sine følelser. Barnet lærer hensigtsmæssige handlemønstre afstemt efter de situationer, det er i. Omsorgsgiver fortæller tydeligt barnet, hvad det kan og skal gøre, og giver forklaringer undervejs, når barnet guides til at handle anderledes. Dette foregår i en venlig, respektfuld og anerkendende tone, hvor barnets perspektiv tilgodeses.

Vi håber, at du har fået et lille indblik i hvad ICDP er og hvilken betydning, der gemmer sig bag de 4 bogstaver.

Vi vil afslutte denne korte artikel med nogle udsagn om ICDP fra tidligere deltagere på ICDP uddannelser.

"Jeg er ikke meget for det der med, at alt er rosenrødt. Jeg troede måske, at det var det, ICDP var. Jeg har fået øje på, at det handler om måden, jeg håndterer det vanskelige på og må sige, at det giver mere energi at lære gennem succeser end gennem fiaskoer" (Udskolingslærer)

"Jeg er vild med menneskesynet. ICDP er ikke en metode, det er jo en grundlæggende tilgang til hinanden som mennesker" (SOSU Assistent)

"I en travl og presset hverdag er det fedt at få øje på alt det, som jeg faktisk også lykkedes med. Så er det hele ikke flyverdragter og praktisk gris arbejde, men det som det handler om. At skabe tryghed og udvikling for barnet – og det hjælper systematikken fra ICDP mig med at se" (Dagtilbudspædagog)

"Gennem min ICDP uddannelse har jeg fået et sprog for det jeg gør. Jeg er blevet meget mere bevidst om den betydning jeg har. Særligt har jeg været glad for fokus på stjernestunderne. For mig er betydningen af ICDP = glade, nysgerrige, læringsklare, aktive og positive børn" (Dagplejer)

